

**БЛИЗНЮК**  
 Андрій Олександрович  
 basket1979@ukr.net

УДК 330.3

## ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА РАЦІОНАЛЬНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

### EFFECTIVENESS AND RATIONALITY OF INVESTMENT DECISIONS' ACCEPTANCE

к.е.н., доцент, Харківський  
 національний автомобільно-  
 дорожній університет

*Будь-яке підприємство та організація ставить певні цілі своєї діяльності, ефективно досягнення яких можливе за рахунок таких управлінських дій та рішень, які розробляються та обґрунтовано реалізуються в рамках конкретної організації. Плануючи діяльність підприємства або організації,*

*менеджери визначають цілі, засоби їх реалізації і ресурси, які необхідні для їх здійснення.*

*Любое предприятие и организация ставят определенные цели своей деятельности, эффективное достижение которых возможно за счет таких управленческих действий и решений, которые разрабатываются и обоснованно реализуются в рамках конкретной организации. Планируя деятельность предприятия или организации, менеджеры определяют цели, средства их реализации и ресурсы, необходимые для их осуществления.*

*Every company and organization puts certain objectives of its activities, the effective attainment of which is possible due to such administrative actions and decisions, which are developed and reasonably implemented within the framework of your organization. Planning activities of the company or organization, managers define the objectives, the means of their implementation and the resources required to implement them.*

**Ключові слова:** організація, підприємство, інвестиційні рішення, капітал, прибуток

**Ключевые слова:** организация, предприятие, инвестиционные решения, капитал, прибыль

**Keywords:** organization, enterprise, investment decisions, capital, profit

## ВСТУП

Прийняття рішень, так як і обмін інформацією, являється складовою кожної управлінської діяльності. Тому в необхідності прийняття рішень – складних і простих, важливих і другорядних – полягає суть процесу управління.

Прийняття управлінських рішень – визначальний процес управлінської діяльності, тощо що він створює напрямки діяльності підприємства та окремих її працівників. Робота з прийняття управлінських рішень потребує від менеджерів високого рівня компетентності, значних затрат часу, енергії, досвіду.

Вона передбачає також високий рівень відповідальності, оскільки для здійснення прийнятих рішень у життя необхідно забезпечити ефективну та злагоджену роботу всього організаційного механізму.

## МЕТА РОБОТИ

Висвітлити сутність інвестиційних рішень та їх класифікацію, доцільність прийняття того чи іншого інвестиційного рішення та ступінь відповідальності за прийняття інвестиційного проекту у рамках того чи іншого напрямку.

### *Аналіз останніх досліджень*

Питання раціональності вибору інвестиційних рішень розглянуті в працях багатьох авторів, таких як Гайдис Н.М., Гойко А.Ф., Гранатуров В.М., Дука А.П., Майорова Т.В., Мойсеєнко І.П., Старостіна А.О., Кравченко В.А., Федоренко В.Г.

Однак проблема аргументованості прийняття якісних інвестиційних рішень стає все більш гострою

та потребує детальнішого вивчення, тому що вітчизняна література даної проблеми обмежується лише переліком серії критеріїв, без логічного обґрунтування їх використання організацією при аналізованні конкретних інвестиційних проектів.

## РЕЗУЛЬТАТИ

Ефективна діяльність підприємства в умовах ринкової економіки вимагає зміцнення і розширення конкурентної позиції. Підвищити конкурентоспроможність виготовленої продукції та вдосконалити виробництво можливо тільки у випадку залучення необхідного обсягу інвестицій. При фінансуванні інвестицій основну увагу спрямовують на оцінку інвестиційного вибору за умови існування припущення, що використання теоретично коректних методів безпосередньо призводить до оптимального інвестиційного вибору і, таким чином, максимізує прибуток підприємства.

Вітчизняні підприємства відчувають гостру нестачу інвестиційних ресурсів для забезпечення сталого економічного зростання. Інвестиційні рішення на підприємстві фінансуються здебільше за власні кошти підприємства. Обмеженість таких коштів є очевидною, тому тільки раціональне їх використання завдяки прийняттю оптимальних інвестиційних рішень дасть змогу вітчизняним підприємствам забезпечити стійку життєдіяльність.

Вітчизняні інвестори, приймаючи рішення, через недостатню некомпетентність спираються переважно на попередній досвід, але є й деякі інвестори, що можуть провести системне обґрунтування інвестицій-

них рішень. Вибір інвестиційного рішення з множини альтернативних рішень полягає у пошуку найкращої для даного підприємства альтернативи. З впевненістю можна сказати, що при оцінці інвестиційних проектів для інвестора найбільш важливими є лише два показники: очікувана ставка дохідності і ступінь ризику.

Практично всі дослідники поділяють інвестиційний процес на три етапи:

- передінвестиційну стадію, в процесі якої розробляються варіанти альтернативних інвестиційних рішень, проводиться їх оцінка і приймається до реалізації конкретний їх варіант;

- інвестиційну стадію, у процесі якої здійснюється безпосередня реалізація ухваленого інвестиційного рішення;

- постінвестиційну стадію, у процесі якої забезпечується контроль за досягненням передбачених параметрів інвестиційних рішень у процесі експлуатації об'єкта інвестування [2, 5, 6].

Основа передінвестиційної стадії становить підготовка інвестиційного проекту. Інвестиційний проект є комплексом взаємозалежних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей в умовах обмежених фінансових, часових та інших ресурсів [1].

Щоб з альтернативи інвестиційних проектів вибрати ті, котрі є найбільш ефективними з погляду на інвестиційні цілі, необхідно ретельно їх проаналізувати. Це допоможе зрозуміти, наскільки ситуація сприятлива для інвестування й визначити її основні чинники, що детермінують зазначену ситуацію. В економічній літературі розрізняють такі типи фінансової стійкості:

- абсолютно стійкий фінансовий стан, при якому сума власних оборотних засобів перевищує або дорівнює розміру запасів і витрат підприємства;

- нормально стійкий фінансовий стан, який характеризується недостатком власних коштів на підприємстві, в зв'язку з чим воно немає змоги покрити всі свої запаси та витрати, однак незважаючи на це, загальна сума його власних коштів разом з довгостроковими зобов'язаннями є не меншою, а то і більшою, ніж величина запасів та витрат;

- нестійка (передкризова) фінансова стійкість підприємства, для якої характерним є дефіцит власних коштів і довгострокових зобов'язань для покриття своїх запасів та витрат, хоча, при додатковому залученні до власних коштів і довгострокових зобов'язань ще й короткострокових зобов'язань – підприємство матиме змогу це зробити;

- кризова фінансова стійкість передбачає таку ситуацію, при якій підприємство не зможе покрити свої запаси і витрати, використовуючи як власні кошти, так і довгострокові та короткострокові зобов'язання [3].

Прийняття інвестиційних рішень ускладнене багатьма факторами. Незважаючи на це, всі рішення можна класифікувати наступним чином:

Ступінь відповідальності за прийняття інвестиційного проекту у рамках того чи іншого напрямку різна. Так, якщо мова йде про заміну наявних виробничих потужностей, рішення може бути прийнято

достатньо безболісно, оскільки керівництво підприємства чітко уявляє собі, у якому обсязі і з якими характеристиками необхідні нові основні засоби. Завдання ускладнюється, якщо мова йде про інвестиції, пов'язані з поширенням основної діяльності, оскільки у цьому випадку необхідно врахувати ряд нових факторів: можливість зміни позиції фірми на ринку товарів, доступність додаткових обсягів матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, можливість освоєння нових ринків тощо.

В загальному випадку вибір інвестиційного проекту є компромісом між намаганням отримати прибуток і врахуванням його реалістичності, а всі учасники проекту зацікавлені в уникненні можливості повного його провалу. Тому без врахування чиннику ризику на всіх етапах реалізації інвестиційних проектів просто не обійтися. Кожне конкретне підприємство повинно працювати таким чином, щоб згладжувати деструктивний вплив інвестиційного ризику, і використовувати при цьому виникаючі сприятливі можливості. При прийнятті інвестиційного рішення підприємство повинно керуватися такими основними принципами:

- не має сенсу ризикувати більше, ніж це може дозволити власний капітал;
- необхідно думати про наслідки ризику;
- не можна ризикувати більшим заради меншого [4].

## ВИСНОВКИ

Ефективна діяльність підприємства в умовах ринкової економіки вимагає зміцнення і розширення конкурентної позиції. Підвищити конкурентоспроможність виготовленої продукції та вдосконалити виробництво можливо тільки у випадку залучення необхідного обсягу інвестицій. При фінансуванні інвестицій основну увагу спрямовують на оцінку інвестиційного вибору за умови існування припущення, що використання теоретично коректних методів безпосередньо призводить до оптимального інвестиційного вибору і, таким чином, максимізує прибуток підприємства.

### Список використаних джерел

1. Азарова А.О. Оцінка ефективності інвестиційних проектів [Текст] / А.О. Азарова, Д.М. Бершов // Фінанси України. – 2004. – №9. – С. 52-56.
2. Гайдис Н.М. Інвестування [Текст] / Гайдис Н.М. – Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2002. – 271 с.
3. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації [Текст] / Гойко А.Ф. – К: ВІРА-Р, 1999. – 320 с.
4. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения [Текст]: учебное пособие / Гранатуров В.М. – М.: Дело и Сервис, 2002. – 230 с.
5. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування [Текст] / Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с.
6. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [Текст] / Майорова Т.В. – К.: ЦУЛ, 2004. – 376 с.